

25.02.2008

**OPETUSMINISTERIÖN JA OPETUSHALLITUKSEN
VÄLINEN TULOSSOPIMUS VUOSILLE 2007 – 2009;
vuosia 2008-2009 koskevat tarkistukset**

SISÄLTÖ

1	OPETUSHALLITUKSEN TEHTÄVÄT	3
2	TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET	3
3	TULOSTAVOITTEET	4
3.1	YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS	4
3.2	VAIKUTTAVUUS JA TOIMINNALLISET TULOKSET	5
3.2.1	Opetuksen ja oppimisen kehittäminen kaikissa koulumuodoissa.....	5
3.2.1.1	Yleissivistävä koulutus	8
3.2.1.2	Ammatillinen koulutus.....	10
3.2.1.3	Aikuiskoulutus ja vapaa sivistystyö.....	12
3.2.2	Laadunhallinta ja seuranta	13
3.2.3	Ruotsinkielinen koulutus	15
3.2.4	Opetustoimen henkilöstökoulutus.....	15
3.2.5	Koulutuksen kansainvälistyminen	15
3.2.6	Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmä.....	16
3.2.7	Rakennerahastoasiat.....	17
3.2.8	Vähälevikkisen oppimateriaalin tuottaminen	17
3.2.9	Valtion oppilaitokset	18
3.2.10	Palvelukyky ja laatu	18
3.3	TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS	18
3.3.1	Tuottavuus.....	18
3.3.2	Maksullinen palvelutoiminta	20
3.4	HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN	20
4	MÄÄRÄRAHAT	20
4.1	OPETUSHALLITUKSEN TOIMINTAMENOMÄÄRÄRAHAT	20
4.2	MUU RAHOITUS	21
5	RAPORTOINTI.....	21

1

OPETUSHALLITUKSEN TEHTÄVÄT

Opetushallituksen tehtävänä on Opetushallituksesta annetun lain (182/1991) mukaan vastata toimialaansa kuuluvan koulutuksen kehittamisestä, edistää koulutuksen tuloksellisuutta sekä seurata koulutuksen järjestämistä.

Opetushallituksesta annetun lain (182/1991) 1§:n 2 momentissa tarkoitettua koulutusta on

- 1) perusopetus, esiopetus, lisäopetus ja maahanmuuttajille järjestettävä perusopetukseen valmistava opetus ja perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitettu koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta
- 2) lukiokoulutus
- 3) ammatillinen peruskoulutus, vammaisille järjestettävä valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus sekä maahanmuuttajille järjestettävä ammatilliseen peruskoulutukseen valmistava koulutus
- 4) ammatillinen aikuiskoulutus
- 5) vapaa sivistystyö sekä
- 6) taiteen perusopetus.

Opetushallituksesta annetun lain 1§:n 2 momentissa tarkoitettua muuta toimintaa on opiskelijavalintarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä annetussa laissa (1058/1998) tarkoitettu opiskelijarekisterinpito, yleisistä kielitutkinnoista annetussa laissa (668/1994) tarkoitettujen yleisistä kielitutkinnoista ja suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta annetussa asetuksessa (442/1987) tarkoitettujen kielitutkinnoista sekä Opetusalan koulutuskeskuksessa ja Merenkulun turvallisuuskeskuksessa järjestetty muu kuin 1 momentissa tarkoitettu koulutus.

Hallitusohjelman mukaisesti Opetushallituksen asema ja tehtävät arvioidaan. Ratkaisut mahdollisista tehtävien uudelleenjärjestelyistä tehdään vuoden 2008 aikana. Mikäli viraston muutokseen tai nykyiseen taloudelliseen tilanteeseen liittyen ei jotain tulossopimuksessa sovittua hanketta voida toteuttaa, siitä sovitaan erikseen.

2

TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

Kansainvälisen talouden kehityksen myötä maailmantalouden suhdanteet ulottuvat entistä vahvemmin myös Suomeen. Tutkimuksen, innovaatioiden ja tuotekehittelyn sekä huippuosaamisen merkitys korostuu osana globaalia kilpailukykyä. Työelämä muuttuu yhä korkeampaa osaamista vaativaksi. Koulutustason nousu sekä jatkuvat panostukset kulttuuriin ja tutkimustoimintaan vahvistavat suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa ja innovaatiojärjestelmää. Kansainvälistymisen myötä suomalainen yhteiskunta muuttuu myös aikaisempaa moniarvoisemmaksi ja monimuotoisemmaksi.

Peruskouluikäisten määrän väheneminen pienentää perusopetuksen oppilasmäärää. Väestörakenteen muutokset vaikuttavat koulutus- ja työvoimatarpeisiin sekä palveluiden saatavuuteen. Työvoiman saatavuus vaikeutuu ja työvoimakapeikat yleistyvät, toisaalta kansainvälinen liikkuvuus lisääntyy. Keskeisenä haasteena on työurien pidentäminen ja maahanmuuttajien kotouttaminen. Elinikäinen oppiminen ja työssä jaksamisen tukeminen edesauttavat väestön pysymistä työelämässä.

Alueellisen kehityksen haasteena on, että uudet työpaikat syntyvät pääasiassa kasvukeskuksiin. Monilla alueilla ja toimialoilla työmahdollisuudet vähenevät. Taloudellinen epävarmuus ja sosiaaliset ongelmat voivat heijastua myös lapsiin ja nuoriin. Toimivat koulu-

tus-, kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut ovat keskeinen alueellinen vetovoimatekijä ja tasa-arvon edistäjä. Tietoyhteiskuntakehitys laajentaa mahdollisuuksia demokratian ja yhteiskunnallisen tasa-arvon toteutumiseen.

3 TULOSTAVOITTEET

Opetushallituksen lakisääteisten perustehtävien hoitamiselle asetetut painopisteet ja tavoitteet perustuvat tulossopimuskaudella hallitusohjelmassa, hallituksen strategia-asiakirjassa ja koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelmassa ja muissa valtioneuvoston periaatepäätöksissä, opettajankoulutuksen kehittämissuunnitelmassa, tietoyhteiskuntaohjelmassa ja toiminta- ja taloussuunnitelmassa tehtyihin strategisiin linjauksiin.

3.1 YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAUVUUS

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet on edellä mainituissa asiakirjoissa asetettu pääsääntöisesti koko hallinnonalalle. Opetushallitus voi omalla toimialallaan vaikuttaa merkittävästi asetettujen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamiseen.

Opetushallituksen tulossopimuksessa todetaan toimialalle asetetut yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet. On huomattava, että tavoitteet ovat muiden toimialan toimijoiden kanssa yhteisiä eikä Opetushallitusta voi yksin pitää niiden saavuttamisesta tilivelvollisena. Lähtökohtana on kuitenkin, että yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet suuntaavat Opetushallituksen toimintaa ja voimavarojen kohdentamista. Opetushallitus myös seuraa toimintakertomuksessaan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista ja arvioi viraston keskeisiä toimenpiteitä ja niiden vaikutuksia tapahtuneeseen kehitykseen.

Työn, yrittämisen ja työelämän politiikkaohjelma

Opetushallitus tehostaa toimenpiteitä koulutuksen läpäisyn parantamiseksi. Opetushallitus ohjaa koulutuksen järjestäjiä opintoaikojen lyhenemiseen. Opetushallitus kokoaa koulutuksen järjestäjien hyvät käytännöt, joiden avulla on parannettu läpäisyä, vähennetty keskeyttämistä ja edistetty työllistymistä, sekä levittää kokoamaansa tietoa ja tukee hyvien käytäntöjen valtavirtaistamista ja juurruttamista osaksi koulutuksen järjestäjien toimintaa.

Opetushallitus vahvistaa yrittäjyyteen ja yritystoimintaan liittyvää koulutusta ja osaamista. Yleissivistävässä koulutuksessa opetuksen järjestäjiä, kouluja ja opettajia tuetaan yrittäjyyskasvatuksen toimeenpanossa. Ammatillisessa koulutuksessa levitetään yrittäjyyttä tukevia hyviä käytäntöjä sekä edistetään harjoitusyritystoiminnan leviämistä myös muille kuin yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon alalle. Ammatillisiin perustutkintoihin sisällytetään yrittäjyysosaamiseen ja yrittäjyysvalmiuksiin liittyviä ammattitaitovaatimuksia opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden uudistamisen yhteydessä. Opetushallitus vahvistaa yhteistyötä elinkeinoelämän kanssa tavoitteena tehostaa osaamistarpeiden ennakkointia ja lisätä yritysten käyttöä oppimisympäristöinä.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin politiikkaohjelma ja terveyden edistämisen politiikkaohjelma

Opetushallitus osallistuu ammatillisten opiskelijoiden terveyttä ja työkykyä vahvistavan ammattiosaajan toimintakykypassin kehitystyöhön ja huolehtii sen toimeenpanosta yhdessä SAKU ry:n kanssa. Lisäksi Opetushallitus sisällyttää terveyttä ja työkykyä edistäviä osioita osaksi ammatillisia opintoja opetussuunnitelman ja tutkinnon perusteita uudistettaessa. Opetushallitus tulee seniorikansalaisten terveyttä edistävien opintojen kehittämishankkeita kansalaisopistoissa ja opintokeskuksissa.

Opetusministeriö on osoittanut Opetushallitukselle vuoden 2007 talousarvion määrärahoista rahoitusta seuraavaan kehittämishankkeeseen vuonna 2007:

Osallisuushanke

Opetusministeriö varautuu irrottamaan rahoitusta seuraaviin kehittämishankkeisiin vuonna 2008:

Lasten ja nuorten foorumi (rahoitus kattaa vuodet 2008-2009)

Terveyden edistämishanke

Oppimisympäristöjen kehittäminen ja monipuolistaminen

Opetushallitus kehittää kansalaisten tietoyhteiskuntatietoja ja -taitoja, vahvistaa oppilaitosten mahdollisuuksia hyödyntää tieto- ja viestintäteknikkaa monipuolisesti sekä vakiinnuttaa tulokselliset ja taloudellisesti kestävät tieto- ja viestintäteknikkaa hyödyntävät toimintatavat koulutuksessa. Opetushallitus avustaa ja tukee hallitusohjelmaan sisältyvän arjen tietoyhteiskuntapolitiikan osana toteutettavaa Tieto- ja viestintäteknikan hyödyntäminen opetuksessa ja opiskelussa - hanketta. Opetushallitus vastaa tieto- ja viestintäteknikan käytön, oppimisympäristöjen ja tietoliikenneyhteyksien kehittämiseen sekä tietoliikenneyhteyksien parantamiseen liittyvien avustusten myöntämisestä vuonna 2007 ja oppimisympäristöjen kehittämiseen ja monipuolistamiseen liittyvien avustusten myöntämisestä vuonna 2008.

Opetusministeriö varautuu irrottamaan rahoitusta seuraaviin kehittämishankkeisiin vuonna 2008:

Oppimisympäristöjen kehittäminen ja monipuolistaminen (rahoitus kattaa vuodet 2008-2009).

Koulutuksen järjestäjien yhteistyön tukeminen

Opetushallitus avustaa opetusministeriötä kunta- ja palvelurakennemuutosten valmistelussa. Opetushallitus tukee oppilaitosverkon ja koulutuspalvelujen sopeuttamista väestökehitykseen ja työvoimatarpeeseen sekä koulutuksen järjestäjien ja oppilaitosten alueellista ja paikallista yhteistyötä sekä yhteistoimintamallien kehittämistä.

Opetushallitus edistää ammatillisen koulutuksen ammattiopistostrategian toimeenpanoa ja järjestäjäverkon kokoamista.

3.2 VAIKUTTAVUUS JA TOIMINNALLISET TULOKSET

Seuraavassa on kuvattu tulossopimuskaudella 2007 - 2009 Opetushallituksen lakisäätöisten perustehtävien hoitamiseksi asetettavat painopisteet ja tavoitteet. Seurannan tunnusluvut on esitetty liitteessä 1.

3.2.1 Opetuksen ja oppimisen kehittäminen kaikissa koulumuodoissa

Opetushallitus huolehtii koulutuksen ja tutkintojen perusteiden kehittämisestä ja yhteensovittamisesta siten, että perusteet muodostavat johdonmukaisesti etenevän jatkumon ja vahvan pohjan elinikäiselle oppimiselle. Opetushallitus kokoaa ja välittää hyviä malleja ja käytäntöjä erityisesti oppilaiden ja opiskelijoiden ohjaukseen.

Ennakointi

Opetushallitus raportoi vuonna 2008 vuosia 2007 - 2012 koskevan ennakointityön tulokset tausta-aineistoinen. Opetushallitus tuottaa määrällistä ja laadullista ennakointitietoa ja

toimii alueellisen ennakkoinnin tukena. Opetushallitus kehittää osaamistarpeiden ennakoimismenetelmiä, asiantuntijaverkostoa ja tiedonkeruujärjestelmää.

Monikulttuurisuuden edistäminen ja maahanmuuttajaopetus

Opetushallitus kehittää toimenpiteitä maahanmuuttajaoppilaiden tukemiseksi ja opintojen ohjaamiseksi. Opetushallitus kehittää toimenpiteitä maahanmuuttajaoppilaiden osuuden lisäämiseksi lukiokoulutuksessa ottaen mm. huomioon tuntijaon ja opetussuunnitelman perusteiden antamat mahdollisuudet. Opetushallitus parantaa muista kulttuureista tulleiden tyttöjen ja naisten mahdollisuuksia osallistua koulutukseen. Opetushallitus kehittää maahanmuuttajien ammatillisen koulutuksen sisältöjä ja tukimuotoja sekä luo edellytyksiä koulutuksen hyvien käytänteiden ja toimintamallien kehittämiseksi tavoitteena opintojen keskeyttämisen vähentäminen sekä jatko-opintoihin ja työelämään sijoittumisen parantaminen. Opetushallitus tekee vuonna 2008 selvityksen maahanmuuttajien ammatillisen peruskoulutuksen keskeyttämisen syistä. Opetushallitus tukee maahanmuuttajakoulutuksen kehittämistä ja maahanmuuttajien osallistumisen lisäämistä kaikissa vapaan sivistystyön oppilasmuodoissa.

Opetushallitus tukee koulutuksen järjestäjiä lasten ja nuorten ohjaamisessa suvaitsevaisuuteen sekä myönteiseen suhtautumiseen eri kulttuureja kohtaan. Opetushallitus edistää koulujen ja oppilaitosten tietämystä vieraista kulttuureista, vähemmistöistä ja ihmisoikeuksista kouluissa ja oppilaitoksissa. Tavoitteena on lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen tukeminen monikulttuurisemman yhteiskunnan jäseniksi. Opetushallitus jakaa erityisavustusta, jolla tuetaan kouluyhteisöä koskevan monikulttuurisuustaitojen kehittämissuunnitelman laatimista ja toteuttamista.

Opetushallitus suuntaa toimenpiteitä kansallisten vähemmistöjen koulutuksellisen aseman parantamiseen.

Opetushallitus kohdentaa toimenpiteitä vieraskielisten oppilaiden oman äidinkielen opetuksen, suomi/ruotsi toisena kielenä opetuksen ja muun opetuksen kehittämiseen. Opetushallitus vastaa vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielen sekä heidän muun opetuksensa tukemiseen liittyvien avustusten myöntämisestä opetusministeriön erillisten ohjeiden mukaan.

Opetushallitus suuntaa maahanmuuttajien aikuiskoulutukseen suunnattuja valtion erityisavutuksia ajankohtaisiin kehittämispainopisteisiin, kuten mm. kieli- ja ammattitaidon osoittamismenetelmien kehittämiseen, selkokielisen opiskelumateriaalien tuottamiseen ja alueelliseen verkostoitumiseen. Vapaan sivistystyön kehittämis- ja kokeiluhankkeissa aikuisten maahanmuuttajien koulutuksellisten erityistarpeet ovat keskeinen painopiste.

Opetusministeriö varautuu irrottamaan rahoitusta seuraaviin kehittämissankkeisiin vuonna 2008:

Monikulttuurisuustaitojen ja maahanmuuttajien opetuksen kehittäminen (rahoitus kattaa vuodet 2008-2009).

Oppilaitosten tasa-arvosuunnitelmat

Opetushallitus tukee naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (09/1986) 6b § (232/2005) edellyttämien tasa-arvosuunnitelmien laatimista.

Fyysisten opiskeluympäristöjen kehittäminen

Opetushallitus edistää opetussuunnitelmien toteuttamista tukevien, oppimista edistävien ja terveyden ja turvallisuuden huomioonottavien esteettömien opiskeluympäristöjen synty-

mistä tuottamalla tietoa, käynnistämällä kehittämishankkeita sekä järjestämällä koulutusta.

Opetushallitus selvittää, miten ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden asumista voi parantaa. Selvityksen pohjalta Opetushallitus ohjaa koulutuksen järjestäjiä kehittämään opiskelijoiden asumista ja erityisesti asuntolatoimintaa.

Opetusministeriö on osoittanut Opetushallitukselle vuoden 2007 talousarvion määrärahoista rahoitusta seuraaviin hankkeisiin vuonna 2007:

Kosteusvaurioituneiden koulurakennustyyppien kunnonarviointiohjeet ja päätöksenteko-ohjeita elinkaaren suunnittelua varten

Tilamitoitusperusteiden ja tilatarpeen tunnuslukujen kehittäminen, rahoitus vuosille 2007–2008 (vuonna 2007 käyttöön asetettava määräraha kattaa vuodet 2007 ja 2008).

Erityisopetuksen tilat, kalusteet ja varusteet (vuonna 2007 käyttöön asetettava määräraha kattaa vuodet 2007 ja 2008)

Oppilaitosrakentamisen portaali Opetushallituksen Edu.fi -sivuille (tietoyhteiskuntarahoista)

Hankesuunnitteluopas oppilaitosrakentamisen valtionrahoitusta varten

Koulutustiedotus ja opiskelijavalintajärjestelmät

Opetushallitus ylläpitää ja kehittää opiskelijavalintarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä annetussa laissa (1058/1998) ja ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen yhteishausta annetussa asetuksessa (VNA 30/2008) sekä ammattikorkeakoulujen yhteishakujärjestelmästä annetussa asetuksessa (VNA 353/2003) mainittuja valtakunnallisia opiskelijavalintajärjestelmiä.

Eduskunta on hyväksynyt lain opiskelijavalintarekisteristä ja ylioppilastutkintorekisteristä annetun lain muuttamisesta (1123/2007). Lain mukaan Opetushallitus vastaa opiskelijavalintarekisterin tietojen kokoamisesta ja hakujärjestelmien valtakunnallisesta toteutuksesta sekä koulutukseen hakemiseen ja opiskelijaksi ottamiseen liittyvästä yleisestä tiedottamisesta, ohjauksesta ja neuvonnasta..

Opetushallitus toimittaa ja jakaa ammatillisen ja lukiokoulutuksen, aikuiskoulutuksen, ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen koulutusoppaan painetussa ja sähköisessä muodossa molemmilla kotimaisilla kielillä ja osaksi myös englanniksi.

Opetushallitus vastaa yliopistojen sähköisen hakupalvelun ja yhteishakujärjestelmän (YSHJ) kehittämisestä ja ylläpidosta. Opetushallitus vastaa ammattikorkeakoulujen yhteishakujärjestelmistä (AMKYH) ja ammatillisen opettajakoulutuksen yhteishakujärjestelmästä (AMKOPE) sekä kehittää erikseen sovittavalla tavalla sähköisen asiointimahdollisuuden korkeakoulujen opiskelupaikkojen vastaanottamista koskeviin järjestelmiin (AMKOREK ja HAREK). Opetushallitus toteuttaa korkeakoulujen yhteishakupalvelun yhteyspisteen tehtävät.

Opetushallitus saattaa loppuun ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen sähköisen haku- ja koulutustietojärjestelmän (TAYH/KOULUTA) käytännön toteutuksen yhteishakuun kuuluvan koulutuksen osalta ja toteuttaa täydennyshaun hankkeen ohjausryhmän linjausten mukaisesti. Opetushallitus toteuttaa ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen sähköisen haku- ja koulutustietojärjestelmän ohjaus- ja neuvontapalvelun tehtävät.

Opetusministeriö on osoittanut Opetushallitukselle vuoden 2007 talousarvion määrärahoista rahoitusta seuraaviin kehittämishankkeisiin vuonna 2007:

Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen sähköinen haku- ja koulutus-tietojärjestelmän kehittäminen

Korkeakoulujen yhteishakujärjestelmien kehittäminen

Opetusministeriö varautuu irrottamaan rahoitusta seuraaviin hankkeisiin vuonna 2008:

Ammattikorkeakoulujen yhteishaku

Yliopistojen yhteishakujärjestelmän toteuttaminen

Ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen sähköisen haku- ja koulutus-tietojärjestelmän kehittäminen ja siihen liittyvät ohjaus- ja neuvontapalvelutehtävät.

3.2.1.1 Yleissivistävä koulutus

Opetushallitus tukee ja seuraa esi- ja perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden toteutumista sekä raportoi tästä opetusministeriölle vuosittain.

Esi- ja perusopetuksessa Opetushallitus suuntaa toimenpiteitä opetuksen ja koulupäivän rakenteen eheyttämiseksi. Tavoitteena on kehittää oppivan yhteisön toimintatapoja koulutuksen järjestäjien ja koulujen välille, yhtenäisen perusopetuksen toteuttamista tukevia hallinnollisia ja pedagogisia toimintarakenteita sekä yhtenäisyyttä tukevaa koulun toimintakulttuuria.

Lisätään aikuisille tarkoitettuihin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin kokonaisuus, joka kattaa perusopetuksen alimpien vuosiluokkien tavoitteet ja sisällöt. Opetushallitus suuntaa toimenpiteitä romaniaikuisten perusopetuksen loppuunsaattamiseksi ja lukio-opintoihin kannustamiseksi aikuisten perusopetuksen ja lukiokoulutuksen kehittämisohjelmatyöryhmän ehdotusten mukaiseksi.

Opetushallitus ryhtyy toimiin oppilasarvioinnissa havaittujen puutteiden korjaamiseksi. Tavoitteena on yhtenäistää arvosanojen käytön perusteita oppilaiden oikeusturvan parantamiseksi erityisesti jatko-opintoihin siirryttäessä.

Opetushallitus edistää oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointia toimenpitein, jotka kohdentuvat erityisesti oppimis- ja koulunkäyntivaikeuksien varhaisen tunnistamisen edistämiseen, oppimis- ja oppimaan oppimisen valmiuksien vahvistamiseen ja menetelmien kehittämiseen.

Opetushallitus osallistuu erityisopetuksen strategian toimeenpanoon.

Opetushallitus suuntaa toimenpiteitä oppilas- ja opiskelijahuollon vahvistamiseen kouluissa ja oppilaitoksissa. Vuonna 2007 aloitetun oppilashuollon valtakunnallisen kehittämistoiminnan ohjauksesta ja seurannasta vastaa Opetushallitus yhteistyössä opetusministeriön kanssa. Opetushallitus tuottaa oppilas- ja opiskelijahuollon oppaan yhteistyössä Stakesin kanssa.

Opetushallitus kehittää ja levittää ehkäisevän päihdetyön toimintamalleja sekä kerää ja kehittää tietoa varhaiseen tunnistamiseen ja tukeen liittyvistä toimivista ratkaisuista ja huolehtii niiden levittämistä ja vakiinnuttamista.

Opetushallitus tukee taiteen perusopetuksen järjestämistä ja opetussuunnitelmatyötä. Painopisteenä on yleisen oppimäärän ja laajan oppimäärän käsitteiden selkiyttäminen sekä taiteen perusopetusta antavien yksikköjen, taide- ja kulttuurilaitosten, kirjastojen ja koulun yhteistyön edistäminen.

Opetushallitus edistää aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden toteutumista ja toiminnan kytkemistä osaksi peruskoulun toimintaa. Toimintaa yhtenäistetään ja laajennetaan sekä tuetaan kuntia ja alueellisia verkostoja toiminnan laadun kehittämisessä. Moniammatillisista ja hallinnonalat ylittävää yhteistyötä vahvistetaan samoin kuin yhteistyötä yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa. Kerhotoiminnan vahvistamiseen suunnataan voimavaroja. Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta ja koulun kerhotoiminta ovat osa koulun toimintakulttuuria, jolla tuetaan oppilaan kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Opetushallitus tehostaa toimenpiteitä kielten opetuksen kehittämiseksi ja oppilaiden ja opiskelijoiden kielivalintojen monipuolistamiseksi sekä toisen kotimaisen kielen kiinnostavuuden lisäämiseksi.

Opetushallitus toteuttaa toimenpiteet, joita seuraavat valtioneuvoston 15.4.2004 lausumassa asetetut tavoitteet edellyttävät:

- toisen kotimaisen kielen opiskelun, oppimateriaalien ja menetelmien kehittäminen jatkuu,
- positiivinen kuva maamme kaksikielisyydestä ja molempien kansalliskielten osaamisen tärkeydestä vahvistuu,
- kielikylvyt ja "kielisuihkut" kehittyvät tärkeänä osana kieliopetusta ja kielikasvatusta,
- opettaja-, opiskelija- ja kulttuurivaihto lisääntyy suomen- ja ruotsinkielisten koulujen kesken sekä muiden Pohjoismaiden kanssa.

Opetushallitus kehittää kielten opetusta ja edistää oppilaiden ja opiskelijoiden kielivalintojen monipuolistumista. Ruotsinkielen opiskelun kiinnostavuutta lisätään. Opetushallitus toteuttaa European Label - Kieltenopetuksen eurooppalainen laatuleima -kilpailun.

Opetushallitus kehittää varhain aloitetun sekä integroidun vieraiden kielten sekä toisen kotimaisen kielen oppimiseen ja opetukseen soveltuvia oppimisympäristöjä, opetusmenetelmiä, työtapoja, oppimateriaaleja ja -välineitä. Tavoitteena on lisätä varhain aloitettua kieltenopiskelua ja kielellistä monimuotoisuutta sekä kulttuurivaihtoa suomen- ja ruotsinkielisten koulujen kesken sekä muiden Pohjoismaiden kanssa.

Lukiokoulutuksessa tavoitteena on rikastaa alueellista opintotarjontaa. Opetushallitus suuntaa toimenpiteitä yhteisöllisyyden edistämiseksi lukiokoulutuksessa. Opetushallitus valmistelee lukiokoulutuksen suullisen kielitaidon osaamisen arvioimisen valtakunnallisen toteutusta.

Opetusministeriö on osoittanut Opetushallitukselle vuoden 2007 talousarvion määrärahoista rahoitusta seuraaviin kehittämishankkeisiin vuonna 2007:

Aamu- ja iltapäivätoiminnan toimeenpanon tukeminen, seuranta ja kehittäminen

Kielten opetuksen kehittäminen

Opetusministeriö varautuu irrottamaan rahoitusta seuraaviin kehittämissankkeisiin vuonna 2008:

Toisen kotimaisen kielen kehittäminen

Kieltenopetusstrategian kehittämisen tuki (rahoitus kattaa vuodet 2008-2009)

Opetuksen kehittämisen tukipalvelut (rahoitus kattaa vuodet 2008-2009)

3.2.1.2 Ammatillinen koulutus

Opetushallitus jatkaa ammatillisen koulutuksen arvostusta, houkuttelevuutta ja työelämälähtöisyyttä parantavia toimenpiteitä. Opetushallitus kehittää ammatillista peruskoulutusta ja ammatillista lisäkoulutusta sekä niihin kytkeytyviä alakohtaisia palveluja kokonaisuutena. Opetushallitus edistää ammatillisen koulutuksen ja lukion, ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutuksen sekä ammatillisen perus- ja lisäkoulutuksen yhteistyötä

Opetushallitus osallistuu ammattitaitoisen työvoiman puutteesta kärsivien alojen tilanteen selvittämiseen ja tukitoimenpiteiden toimeenpanoon.

Opetushallitus selvittää ammatillisten perustutkintojen muutostarpeet ja ottaa muutostarpeita selvittäessään huomioon myös yksilöllisen oppimisen ja erityisopetuksen näkökulman. Opetushallitus tarkistaa tutkintokohtaisten valtakunnallisten opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteet siten, että tutkintojen perusteet on tarkistettu tarvittavin osin ja ammattiosaamisen näytön perusteet integroitu opetussuunnitelmien perusteisiin siten, että ne voidaan ottaa käyttöön viimeistään vuonna 2010. Opetussuunnitelman ja tutkinnon perusteiden tarkistaminen toteutetaan siten, että ammatilliset perustutkinnot vastaavat työelämän tarpeisiin, muodostuvat työelämän toimintakokonaisuuksiin perustuvista tutkinnon osista, tutkintoja on mahdollista suorittaa myös kohdennetumpaa ammattipätevyyttä tuottava osa kerrallaan ja että ammattiosaamisen syventämiseen on nykyistä laajemmat mahdollisuudet. Tutkinnot ja niihin sisältyvät tutkinnon osat määritetään tutkinnon suorittavan henkilön hallittavina tietoina, taitoina ja osaamisena/pätevyytenä. Yrittäjäys otetaan huomioon tutkinnoissa niin, että kuhunkin tutkintoon sisältyy yrittäjäysoosaamiseen ja yrittäjävalmiuksiin liittyviä ammattitaitovaatimuksia joko sisällytettyinä tutkinnon osien tavoitteisiin tai erillisenä tutkinnon osana (vähintään 5 ov). Opetussuunnitelman perusteiden uudistamistyössä otetaan huomioon kunkin tutkinnon terveydentilavaatimukset sekä terveyttä ja työkykyä vahvistavien osioiden sisällyttäminen monipuolisesti osaksi ammatillisia opintoja.

Opetusministeriö käynnistää yhteistyössä Opetushallituksen ja työelämän järjestöjen kanssa ammatillisen tutkintojärjestelmän joustavuuden ja tehokkuuden parantamishankkeen. Hankkeeseen liitetään vuosille 2007 - 2010 ajoittuva ammatillisten perustutkintojen opetussuunnitelmien ja tutkinnon perusteiden sekä käynnissä oleva ammatti- ja erikoisammattitutkintojen uudistamistyö. Opetushallitus vastaa hankkeen toiminnallisesta toteuttamisesta.

Opetushallitus varmistaa kansallisten ammattiosaamisen näyttöaineistojen saatavuuden ja tukee koulutuksen järjestäjiä ja työelämää ammattiosaamisen näyttöjen käyttöönotossa. Opetushallitus seuraa ammattiosaamisen näyttöjen toteutusta ja valmistautuu yhdessä opetusministeriön kanssa raportoimaan ammattiosaamisen näyttöjen toteutumisesta eduskunnalle vuonna 2009.

Opetushallitus huolehtii kuljettajien ammattipätevyysdirektiivin toimeenpanosta opetushallinnon osalta.

Opetushallitus ohjaa ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavan ja valmistavan koulutuksen kokeiluja sekä kehittää erityisesti perusopetuksen kanssa tehtävää yhteistyötä, opiskelijavalintaa, opetussuunnitelman perusteita sekä ohjaus- ja tukitoimia koulupudokkuuden vähentämiseksi.

Opetushallitus kehittää ammatillisen koulutuksen opetusmenetelmiä siten, että menetelmät edistävät työelämälähtöistä ja alakohtaiset tarpeet huomioon ottavaa oppimista ja mahdollistavat yksilölliset opiskeluohjelmat ja oppimispolut, ja levittää kehittämiään hyviä käytäntöjä koulutuksen järjestäjien hyödynnettäväksi.

Opetushallitus edistää työpaikalla tapahtuvaa oppimista ja osaamisen arvioimista kehittämällä opettajien työelämäosaamiseen liittyviä opintoja ja niiden toteuttamista sekä tuemalla työpaikkaohjaajien koulutusta. Opetushallitus edistää opettajien alakohtaista osaamista ohjaamalla ja kouluttamalla opettajia. Lisäksi Opetushallitus edistää koulutuksen järjestäjien ja työelämän keskinäistä yhteistyötä ja opettajien työelämäjaksojen toteuttamista kaikilla koulutusaloilla.

Opetushallitus osallistuu lähiopetuksen ja -ohjauksen tilan selvittämiseen ja toimenpideehdotusten valmisteluun.

Opetushallitus edistää yhtenevien käytäntöjen ja menettelytapojen käyttöönottoa aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistamiseksi ja tunnustamiseksi perusopetuksen jälkeisessä koulutuksessa. Opetushallitus levittää hyviä käytäntöjä henkilökohtaisten opiskelusuunnitelmien kehittämisestä ja toteuttamisesta.

Opetushallitus jatkaa osaltaan ammatillisen erityisopetuksen toimenpideohjelman toteuttamista ja arvioi sen toteutumista ja mahdollisia tarkistustarpeita. Opetushallitus tukee koulutuksen järjestäjiä esteettömän ja saavutettavan oppimisympäristön toteuttamisessa, erityisopetuksen työelämäyhteyksien vahvistamisessa ja työllistymisen edistämässä. Opetushallitus edistää työvaltaista koulutusta ja oppisopimuskoulutusta erityisopetuksessa.

Opetushallitus parantaa ammatillisten tutkintojen kansainvälistä tunnettuutta ja edistää koulutuksessa olevien liikkuvuutta osallistumalla Euroopan unionin ammatillisen koulutuksen yhteistyön tehostamiseen tähtäävän Kööpenhaminan prosessin toteuttamiseen erityisesti tutkintojen ja osaamisen viitekehyksen (EQF) ja opintosuoritusten siirtojärjestelmän (ECVET) kehittämisen ja ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen osalta.

Opetushallitus kehittää ammattiopistojen sähköistä asiointia ja varustautumista sähköisen hakujärjestelmän käyttöönottoon. Lisäksi Opetushallitus kehittää digimateriaalia ja verkko-opetuksen menetelmiä.

Opetushallitus vastaa ammatillisen koulutuksen kehittämistoiminnan ja yhteisten tehtävien vaatimien hankkeiden valtionavustus- ja muiden rahoituspäätösten tekemisestä.

Opetusministeriö on osoittanut Opetushallitukselle vuoden 2007 talousarvion määrärahoista rahoitusta seuraaviin kehittämishankkeisiin vuonna 2007:

Ammatillisen koulutuksen järjestäjien sähköisen asioinnin kehittäminen

Työelämälähtöisen ammatillisen koulutuksen kehittäminen

Ammatillisen koulutuksen alakohtaiset palvelut

Opetusministeriö varautuu irrottamaan rahoitusta seuraaviin kehittämishankkeisiin vuonna 2008:

Työelämälähtöisen ammatillisen koulutuksen kehittäminen

Ammatillisen koulutuksen alakohtaiset palvelut

Toisen kotimaisen kielen kehittäminen

3.2.1.3 Aikuiskoulutus ja vapaa sivistystyö

Opetushallitus tukee työelämässä tarvittavan osaamisen kehittämistä valmistelemalla opetusministeriölle esitykset näyttötutkintojen tutkintorakenteen muuttamisesta ja laatimalla ja uudistamalla tutkintojen perusteita työelämän ja muun yhteiskuntakehityksen edellyttämällä tavalla. Opetushallitus edistää aikuisille soveltuvien koulutuksen järjestämistapojen kehitystä erityisesti seuraamalla lainsäädännössä edellytetyn henkilökohtaistamisen toteutumista ja tukemalla koulutuksen järjestäjiä henkilökohtaistamisen kehittämisessä.

Opetushallitus kehittää oppisopimustoimijoiden osaamista ja yhdessä opetusministeriön kanssa oppisopimuskoulutukseen liittyviä säädöksiä ja ohjeistuksia.

Opetushallitus edistää työelämässä toimivien koulutukseen osallistumista ja muuta ammattitaidon kehittämistä suuntaamalla koulutuksen järjestäjille myönnettäviä työelämän kehittämis- ja palvelutehtävissä tarvittavan osaamisen parantamiseen tarkoitettuja valtionavustuksia. Opetushallitus myöntää myös ammatillisen lisäkoulutuksen laadun kehittämiseen tarkoitettuja valtionavustuksia. Valtionavustusten myöntämiseen liittyen Opetushallitus tukee koulutuksen järjestäjien ja yritysten verkottumista sekä ohjaa ja seuraa erityisesti työelämän kehittämis- ja palvelutoimintaa. Yhdessä opetusministeriön kanssa kehitetään tyke-toiminnan arviointia.

Opetushallitus edistää aikuisväestön elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia osallistumalla yleisten kielitutkintojen joustavoittamista ja saavutettavuuden parantamista koskevan suunnitelman sekä valtionhallinnon kielitutkintojärjestelmän toimivuutta koskevan selvityksen perusteella toteutettavien uudistusten toimeenpanoon. Kehittämistyössä otetaan huomioon erityisesti maahanmuuttajien kielenopetusta sekä suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamista koskevat tarpeet. Lisäksi Opetushallitus edistää työikäisen aikuisväestön osaamistasoa ylläpitämällä ja kehittämällä auktorisoitujen kääntäjien tutkintojärjestelmää.

Opetushallitus tukee ja edistää myöntämillään kehittämisavustuksilla vapaan sivistystyön suuntaviivaohjausta, opetuksen laadun kehittämistä sen mukaisilla painopistealueilla, oppilaitosten keskinäistä yhteistyötä sekä osallistujapohjan laajentamista. Opetushallitus osallistuu vapaan sivistystyön arvioinnin jatkotoimien sekä vapaan sivistystyön kehittämisohjelman valmisteluun ja toimeenpanoon.

Opetusministeriö on osoittanut Opetushallitukselle vuoden 2007 talousarvion määrärahoista rahoitusta seuraaviin kehittämissankkeisiin vuonna 2007:

Tietoyhteiskuntahanke ja työelämän kehittämis- ja palvelutehtävä

Valtionhallinnon kielitutkinnot

Opetusministeriö varautuu irrottamaan rahoitusta seuraaviin kehittämissankkeisiin vuonna 2008:

Valtionhallinnon kielitutkinnot

Vapaan sivistystyön suuntaviivaohjaus

Noste-ohjelman tuki

3.2.2 Laadunhallinta ja seuranta

Opetushallitus edistää koulutusjärjestelmän tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta kehittämällä koulutuksen laadunhallintaa, tukemalla koulutuksen järjestäjiä laadun kehittämisessä sekä tuottamalla seurantatietoa koulutuksen kehittämisen tueksi.

Opetushallitus tuottaa eduskunnalle tehtävää koulutuksen arviointikertomusta ja kunta- ja palvelurakenteen uudistuksen koulutuspoliittista seurantaa varten opetusministeriön työryhmän ehdotusten (opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2007:52) mukaiset seurantaindikaattorit.

Opetushallitus laatii Tilastokeskuksen opettajatietojen keruun tuloksia koskevan julkaisun vuonna 2008.

Opetushallitus jatkaa käynnistämäänsä koulutuksen tietoperustan kehittämishanketta. Opetushallitus kokoaa hankkeessa yhteen Opetushallituksen tilasto-, rekisteri-, ja arviointiaineistot sekä analysoi niitä. Hankkeessa kehitetään myös indikaattoreita

Opetushallitus viimeistelee ja raportoi opetusministeriölle seuraavat perusopetuksen oppimistulosten arvioinnit (rahoitus myönnetty vuonna 2006):

- Ympäristö- ja luonnontieto, perusopetuksen I nivel
- Äidinkielen ja kirjallisuus, perusopetuksen II nivel
- Modersmålet och litteratur, perusopetuksen II nivel
- Matematiikka, perusopetuksen II nivel.

Opetushallitus toteuttaa perusopetuksen matematiikan arvioinnin 6. luokan alussa alkuopetuksen 2005 arvioinnin seurantana ja toteuttaa B-ruotsin ja A-finskan arvioinnin.

Opetushallitus seuraa taiteen perusopetuksen oppilaitosverkon tilanteen kehittymistä sekä raportoi tästä vuosittain opetusministeriölle. Seurannan painopisteinä ovat toiminta-alueiden laajuuden ja sivutoimipisteiden määrän kehitys, laajan ja yleisen oppimäärän mukaisen opetuksen tarjonta ja tarve, lukukausimaksujen kehitys, taiteen perusopetusta antavien yksikköjen, taide- ja kulttuurilaitosten, kirjastojen ja koulun yhteistyö. Opetushallitus seuraa taiteen perusopetuksen rahoituksen ja käyttökustannusten kohdentumista sekä kehittää tilastointia.

Opetushallitus seuraa aamu- ja iltapäivätoiminnan rahoituksen ja käyttökustannusten kohdentumista sekä kehittää siihen liittyvää tilastointia.

Opetushallitus tukee ammatillisen koulutuksen järjestäjiä, oppilaitoksia ja muita ammatillisen koulutuksen toimijoita (ml. oppisopimuskoulutus) laadunhallinnassa. Opetushallitus kehittää ammatillisen koulutuksen laadunhallintasuositukseen liittyviä laadunhallinnan työkaluja koulutuksen järjestäjille ja tukee erityisesti työpaikalla tapahtuvan oppimisen laadun kehittämistä. Opetushallitus lisää yhteistyötä koulutuksen järjestäjien välillä ja työelämän suuntaan laadun hallinnassa ja laadun arvioinnissa ja kehittää niitä tukevia työvälineitä. Vuonna 2008 Opetushallitus kehittää erityisesti vertaisarviointia.

Opetushallitus osallistuu ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen EU:n linjausten toteuttamiseen Suomessa sekä toimii aktiivisesti ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan ja laadun arvioinnin kehittämistyössä EU-tasolla. Opetushallitus tekee joka toinen vuosi selvityksen ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan tilasta ja CQAF:n periaatteiden toteutumisesta Suomessa sekä toimii ammatillisen koulutuksen laadunhallinnan kan-

sallisenä yhteyspisteenä (Quality assurance reference point) opetusministeriön linjausten mukaisesti.

Opetushallitus kehittää ammatillisen peruskoulutuksen näyttöperusteista oppimistulosten seurantajärjestelmää koulutuksen järjestäjien ja opetushallinnon käyttöön sekä tukee koulutuksen järjestäjiä seurantatiedon hyödyntämisessä. Opetushallitus jatkaa vuonna 2007 aloitettua oppimistulostiedon tuottamista ammattiosaamisen näyttöjen pohjalta neljässä ammatillisessa perustutkinnossa siten, että koko tutkintoa koskevat tulokset ovat valmiita vuonna 2009. Vuonna 2008 keskitytään prosessien ja tietojärjestelmien kehittämiseen niin, että tuotettu oppimistulostieto ja sen pohjalle rakentuva palaute ovat vaivattomasti hyödynnettävissä koulutuksen ja opetuksen kehittämisessä.

Opetushallitus kehittää ammatillisen koulutuksen laadunhallintasuositukseen liittyviä laadunhallinnan työkaluja erityisesti työpaikalla tapahtuvan koulutuksen laadunvarmistukseen. Opetushallitus organisoii ja toteuttaa vuosittain ammatillisen koulutuksen ja oppisopimuskouluttajien laatupalkintokilpailun opetusministeriön linjausten mukaisesti.

Opetushallitus käynnistää näyttötutkintojärjestelmää koskevan valtakunnallisen opiskelijapalautejärjestelmän. Opetushallitus organisoii ja toteuttaa kansalaisopistojen laatupalkintokilpailun opetusministeriön linjausten mukaisesti. Opetushallitus ylläpitää ja kehittää aikuisten opiskelua koskevaa tietotuotantoa mm. laatimalla vuosittain aikuiskoulutuksen tilastollisen vuosikirjan

Opetusministeriö on osoittanut Opetushallitukselle vuoden 2007 talousarvion määrärahoista rahoitusta seuraaviin kehittämishankkeisiin vuonna 2007:

Ammatillisen koulutuksen laadunhallinta sekä ammatillisen koulutuksen ja oppisopimuskouluttajien laatupalkintokilpailu

Ammatillisen koulutuksen oppimistulosten seuranta

Sähköinen palautejärjestelmä

Kansalaisopistojen laatupalkintokilpailu

Aikuiskoulutuksen tilastokirja

Opetusministeriö varautuu irrottamaan rahoitusta seuraaviin kehittämishankkeisiin vuonna 2008:

Matematiikan kuudennen vuosiluokan oppimistulosten arviointi (rahoitus kattaa vuodet 2008 ja 2009)

B-ruotsin ja A-finskan päättövaiheen oppimistulosten arviointi (rahoitus kattaa vuodet 2008 ja 2009)

Ammatillisen koulutuksen laadunhallinta

Ammatillisen koulutuksen laatupalkintokilpailu

Ammatillisen koulutuksen oppimistulosten seuranta

Kansalaisopistojen laatupalkinnon valintojen toimeenpano

Aikuiskoulutuksen tilastokirja

3.2.3 Ruotsinkielinen koulutus

Opetushallitus kehittää suomenruotsalaista koulutusta ottaen huomioon kulttuuri-identiteettiin kasvamisen erityistarpeet ja tasavertaiset koulutusmahdollisuudet. Tavoitteena on turvata ruotsinkieliselle väestölle muuhun väestöön nähden tasavertaiset koulutuspalvelut. Tässä tulossopimuksessa asetetut tavoitteet ja painopisteet koskevat myös ruotsinkielistä koulutusta.

Opetushallitus tukee ruotsinkielisten koulutuspalvelujen osalta Paras-hankkeen toteuttamista sekä ammatillisen koulutuksen ammattiopistostrategian toimeenpanoa ja järjestäjäverkon kokoamista.

Opetushallitus kehittää äidinkielen opetuksen virikkeitä ja tukee kaksikielisten lasten kielellistä kehitystä erityisesti tekstin tuottamisen osa-alueella. Matemaattis-luonnontieteiden ja teknologian opetuksen osalta painotetaan resurssikeskustoimintaa ja oppimistulosten arviointien tulosten työstämistä ja hyödyntämistä.

Opetushallitus avaa vuonna 2008 yhdessä Yleisradion kanssa Vetamix-verkkopalvelun, jossa yhdistyvät Ylen tuottamat aineistot, opettajien virtuaalinen työpöytä ja Opetushallituksen tuottamat digitaaliset aineistot ja työkalut.

Opetushallitus julkaisee laatimansa selvityksen toisen kotimaisen kielen opetuksen tarjonnasta suhteessa peruslain 17 §:n asettamiin vaatimuksiin vuonna 2008.

3.2.4 Opetustoimen henkilöstökoulutus

Valtion rahoittamaa opetustoimen henkilöstökoulutusta toimeenpannaan ja kehitetään valtion vuoden 2008 talousarvion sekä opetusministeriön asettaman virkamiesryhmän muistion (OPM 2007:45) ehdotusten pohjalta. Talousarvioesityksessä on selkiytetty henkilöstökoulutuksen rahoituksen momenttirakennetta (29.30.20.) ja käyttösuunnitelmaa. Ministeriö siirtää tilijaottelulla Opetushallitukselle pääosan yleissivistävän koulutuksen, ammatillisen koulutuksen, vapaan sivistystyön ja aikuiskoulutuksen ja koko opetushenkilökunnalle tarkoitetun henkilöstökoulutuksen määrärahoista sekä Opekon tukirahan. Koko opetushenkilöstölle tarkoitettu rahoitus käsittää myös Opettaja-tv:n valtion tuen.

Opetusministeriö vahvistaa strategista ohjaustaan ja antaa kuluvan vuoden marraskuun loppuun meneessä opetustoimen henkilöstökoulutusta koskevan hallituksen talousarvioesitystä täydentävän ohjauskirjeen Opetushallitukselle ja lääninhallituksille. Ohjausasiakirjaan sisällytetään myös seuranta- ja raportointia koskevat tavoitteet. Opetustoimen henkilöstökoulutuksen toimeenpanossa tavoitteena on tehostaa nykyistä hankintatoimintaa ja vahvistaa koulutuksen alueellista toteutusta sekä siirtyä asteittain tiheästi toistuvasta hankintojen kilpailutuksesta pitempikestoisiin palvelusopimuksiin. Ministeriö asettaa vuoden 2008 alussa opetustoimen henkilöstökoulutuksen keskeisiä tahoja edustavan neuvottelukunnan ja määrittelee sen tehtävät.

3.2.5 Koulutuksen kansainvälistyminen

Opetushallitus tukee suomalaisen koulutuksen kansainvälistymistä ja osallistuu toimialansa kansainväliseen yhteistyöhön ja kansainvälisten järjestöjen yhteistyöhön koulutuspolitiikkaa tukevalla tavalla. Opetushallitus tukee opetussuunnitelmien ja tutkintojen perusteiden kansainvälistämistavoitteiden saavuttamista suuntaamalla asiantuntijatukea ja jakamalla tietoa koulutuksen järjestäjille ja kouluille kansainvälisestä toiminnasta sekä edistämällä toimialan kansainvälisten yhteyksien syntymistä.

Opetushallitus hoitaa opetusministeriön määräämät koulutuksen kansainväliseen tiedonvaihtoon liittyvät kansallisten vastuuyksiköiden (EURYDICE, CEDEFOP, REFERNET, ENIC/NARIC, NRP ja Europassi).

Opetushallitus (ENIC/NARIC) edistää Bologna-prosessiin liittyvän tutkintojen akateemista tunnustamista koskevan toimintasuunnitelman toimeenpanoa tiedotuksen ja koulutuksen avulla. Pääpaino on Lissabonin akateemista tunnustamista koskevan sopimuksen periaatteiden käytäntöön saattamisessa ja aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisessa.

Opetushallitus vastaa kansallisten kansainväliseen toimintaan liittyvien avustusten myöntämisestä opetusministeriön erillisten ohjeiden mukaisesti.

Opetushallitus toimii lähialueyhteistyön ja muun Venäjä-yhteistyön hallintoviranomaisena opetusministeriön erillisten ohjeiden mukaisesti.

Opetushallitus huolehtii Suomeen suuntautuvista opetustoimen keskushallintotason vierailuista siltä osin kuin vierailut koskevat Opetushallituksen omaa toimialaa ja osaamista.

Opetushallitus tekee ammattipätevyden tunnustamista koskevan lain ja ulkomailla suoritettujen korkeakouluopintojen tuottamasta virkakelpoisuudesta annetun lain mukaiset päätökset, toimii yhteisöjen tunnustamissäännöksissä tarkoitettuna yleisenä kansallisena yhteystahona ja toimii sisämarkkinoiden tietojärjestelmän hallinnoinnissa sekä valtuutetun koordinaattorin että toimivaltaisen viranomaisen roolissa.

Opetushallitus tekee opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen (986/1998) 21 §:n mukaiset päätökset riittävästä opinnoista vieraskieliseen opetukseen sekä steinerpedagogiikkaan pohjautuvaan opetukseen ja montessoripedagogiikkaan pohjautuvaan esiopetukseen.

Opetushallitus osallistuu OECD:n organisoimassa "Vocational education and training: policy and innovation" -tutkimushankkeessa tarvittavien maakohtaisten aineistojen tuottamiseen

Opetusministeriö on osoittanut Opetushallitukselle vuoden 2007 talousarvion määrärahoista erillisrahoitusta seuraavaan hankkeeseen vuonna 2007:

Kansainvälisen vastuuyksikön tehtävät (Europass)

3.2.6 Opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmä

Opetushallitus ylläpitää opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän edellyttämiä tietoja ja tuottaa opetus- ja kulttuuritoimen rahoitusjärjestelmän laskennassa ja päätöksenteossa tarvittavat raportit yhdessä Tampereen yliopiston tietokonekeskuksen kanssa sekä valmistelee ammattikorkeakouluja lukuun ottamatta yksikköhinta- ja rahoituspäätöksiin liittyvät oikaisut ja yksikköhintojen harkinnanvaraista korottamista koskevat ratkaisut opetusministeriön linjausten mukaisesti.

Opetushallitus toteuttaa rahoitusjärjestelmän edellyttämät kaksi perustiedonkeruuta ja yhden kustannustiedonkeruun vuosittain sekä niihin liittyvät muut koulutusjärjestelmän kehittämisen kannalta tarpeelliset kyselyt.

Opetushallitus tuottaa perustietokyselyissä ja kustannustiedonkeruussa kysytyistä tiedoista opetusministeriön tarvitsemat ammatillisen koulutuksen säätelyjärjestelmään liittyvät raportit ja muut ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen tilaa kuvaavat ja kehittämisen kannalta tarpeelliset raportit.

Opetushallitus suorittaa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/1998) 54 §:n 2 momentin (1071/2005) mukaiset tietojen oikeellisuuden toteamiseksi suoritettavat rahoituksen saajan talouteen ja toimintaan kohdistuvat tarkastukset sen mukaan kuin opetusministeriö päättää.

Opetushallitus vastaa ammatillisen koulutuksen tulosrahoituksen mittarien laskentaan ja kehittämiseen liittyvistä tehtävistä opetusministeriön linjausten mukaisesti.

Ammatillisessa lisäkoulutuksessa otetaan vuodesta 2009 lähtien käyttöön tuloksellisuusrahoitus. Opetushallitus osallistuu tulosrahoituksen suunnitteluun ja vastaa käynnistettävän järjestelmän toimeenpanosta.

Opetushallitus valmistelee vuodesta 2010 alkaen koulutuksen ja kirjastotoimen perustamishankkeiden yksikköhinnat siten, että vuoden 2011 yksikköhintoja koskeva esitys toimitetaan opetusministeriöön 15.11.2010 mennessä.

Opetusministeriö on osoittanut Opetushallitukselle vuoden 2007 talousarvion määrärahoista rahoitusta seuraaviin hankkeisiin vuonna 2007:

Ammatillisen lisäkoulutuksen rahoitusjärjestelmä

Ammatillisen koulutuksen tulosrahoituksen kehittäminen

Opetusministeriö varautuu irrottamaan rahoitusta seuraaviin hankkeisiin vuonna 2008:

Ammatillisen koulutuksen tulosrahoituksen kehittäminen

3.2.7 Rakenerahastoasiat

Opetushallitus vastaa ohjelmakauden 2000 - 2006 opetusministeriön sille osoittamilla rakenerahastovaroilla ja niitä vastaavilla valtion rahoitusosuuksilla toteutettavien projektien viimeisistä rahoituspäätöksistä, rahoituksen myöntämisestä, hankkeiden seurannasta, valvonnasta ja tarkastuksesta sekä mahdollisesta varojen takaisinperinnästä. Opetushallitus ohjaa yhteistyössä opetusministeriön kanssa hallinnoimiensa rakenerahastoprojektien käytännön toteuttamista. Opetushallitus vastaa ohjelmakaudella 2000–2006 rahoittamiensa projektien sulkemisesta ja ohjelmakauden tulosten raportoinnista.

Opetushallitus toimii ohjelmakauden 2007 – 2013 Manner-Suomen ESR-ohjelmasiisakirjan valtakunnallisen osion valtakunnallisten kehittämissuohjelmien projektien rahoittajana niihin osoitettujen määrärahojen puitteissa. Opetushallitus ohjaa yhteistyössä opetusministeriön kanssa hallinnoimiensa rakenerahastoprojektien käytännön toteuttamista. Opetushallitus osallistuu opetusministeriön nimeämiin rakenerahastotoimintaan liittyviin ohjaus- ja seurantatyöryhmiin erikseen sovittavalla tavalla.

3.2.8 Vähälevikkisen oppimateriaalin tuottaminen

Opetushallitus tuottaa vähälevikkistä oppimateriaalia ja turvaa näin vähälevikkisen materiaalin saatavuuden. Opetushallitus selvittää yhteistyössä muiden oppimateriaalinkustantajien kanssa vähälevikkisen oppimateriaalin tarvetta ja valmistelee pitkän aikavälin suunnitelman vähälevikkisen oppimateriaalin tuottamisen periaatteista ja painopisteistä. Kehitystyön ja tuotettavan materiaalin sisällölliset painopisteet ovat

- erityisopetus (vähälevikkisyyden osalta)
- maahanmuuttajien opetuksen tarpeet
- ruotsinkielinen materiaali

- vähemmistöuskontojen tarpeet
- kansalliset vähemmistöt
- vähän luetut kielet ja pienten ammattialojen tarpeet
- mahdollisuus reagoida nopeasti esille tuleviin tarpeisiin.

3.2.9 Valtion oppilaitokset

Opetushallitus tulosoittaa valtion kielikouluja, vammaisten lasten kouluja sekä syksystä 2008 alkaen Helsingin eurooppalaista koulua hallitusohjelman ja koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Opetushallitus kiinnittää huomioita oppilaiden ja opiskelijoiden oikeusturvan toteutumiseen valtion kielikouluissa ja vammaisten lasten kouluissa.

Opetushallitus tekee opetusministeriölle esityksen valtion kielikoulujen ja vammaisten lasten koulujen toiminnan ja oppilaitosverkoston kehittämisestä.

Opetushallitus tulosoittaa valtion ammatillisia oppilaitoksia (amatilliset erityisoppilaitokset, Saamelaisalueen koulutuskeskus, Merenkulun turvallisuuskoulutuskeskus) hallitusohjelman, koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman ja ammatillisen erityisopetuksen valtakunnallisen strategian ja toimenpidesuunnitelman tavoitteiden mukaisesti ottaen lisäksi huomioon ammatillisten erityisoppilaitosten yhteistyöselimessä asetetut tuloksellisuustavoitteet.

Ammatillisen erityisopetuksen järjestämistä ja työnjakoa selvitetään osana ammattiopistonstrategian mukaista rakenteellista kehittämisestä. Tavoitteena on siirtää valtion ammatilliset erityisoppilaitokset ensisijaisesti osaksi muita ammatillisen erityisopetuksen järjestäjiä vuodesta 2009 lukien. Opetushallitus osallistuu selvitystyöhön.

Opetushallitus tulosoittaa Opetusalan koulutuskeskusta. Koulutuskeskus keskittyy erityisesti opetusalan kehittämiseen ja uudistusten edellyttämään opettajien ja muun henkilöstön koulutukseen. Tavoitteena on järjestää koulutusta noin 10 000 henkilöstöön kuuluvalla vuosittain. Opetusalan koulutuskeskuksen tukemisesta luovutaan asteittain vuoteen 2011 mennessä.

3.2.10 Palvelukyky ja laatu

Opetushallituksen tulee korjata tietoyhteiskunta-avustusten myöntämistä koskevia menettelytapoja valtiontalouden tarkastusviraston edellyttämällä tavalla. Korjausten tulee olla tehtynä ennen vuoden 2008 tietoyhteiskunta-avustusten myöntämistä.

Opetushallitus kehittää ulkoisia ja sisäisiä asiakaspalveluprosesseja ja asiakaspalvelun toimintamuotoja palvelujen saavutettavuuden parantamiseksi.

Opetushallitus uudistaa viraston www-sivujen rakenteen, käyttöliittymän, teknisen alustan ja graafisen ilmeen vuonna 2008.

3.3 TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

Opetushallitus kehittää koulutusjärjestelmän ylläpitoa ja kehittämistä tukevien kansallisten palveluiden kustannustehokkuutta, kohdentuvuutta, kattavuutta ja laatua valtion tuottavuusohjelman mukaisesti.

3.3.1 Tuottavuus

Opetushallitus toteuttaa osaltaan opetusministeriön hallinnonalan tuottavuusohjelmaa vuosille 2006 - 2011 sekä hallituksen kevään 2006 kehyspäätöstä, jonka mukaisesti Opetushal-

lituksen henkilöstövähennys on 62 henkilötyövuotta vuoden 2011 loppuun mennessä. Vuonna 2007 vähennys on viraston osalta 12,4 henkilötyövuotta. Valtion oppilaitosten kokonaishenkilöstömäärän tulee vähentyä tuottavuusohjelman mukaisesti 7 henkilötyövuotta vuoden 2011 mennessä. Vuosittainen henkilöstövähennys valtion oppilaitosten kokonaishenkilöstömäärässä on 1,2 henkilötyövuotta.

Opetushallitus kehittää toimintaprosessejaan ja henkilöstörakennettaan sekä priorisoi tehtäviään ja sopeuttaa toimintansa vähenevään henkilöstömäärään. Tavoitteena on, että ydin-tehtävät hoidetaan edelleen tuloksellisesti. Tuottavuusohjelman toteuttamista seurataan vuosittain.

Opetushallitus on osallistunut opetusministeriön ja Tilastokeskuksen yhteistyöprojektiin, jossa määritellään hallinnonalan virastoille ja laitoksille tuottavuusmittarit vuosien 2005–2006 aikana (Opetusministeriö 3.6.2005, dnro 45/040/2005). Projekti päättyy vuoden 2006 loppuun mennessä. Opetushallituksen mittarityö on vielä kesken. Opetushallitus määrittelee virastoa koskevat tuottavuusmittarit kevään 2008 aikana yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa. Opetushallitus kehittää kustannusten ja työajan seurantajärjestelmää tuottavuuden kehityksen mittaamisen edellyttämällä tavalla.

Opetushallituksen laatiman toimenpideohjelman mukaisesti henkilöstömäärän sopeuttaminen tapahtuu pääasiallisesti ydintehtäviin keskittymällä, määräaikaisten virkasuhteiden karsimisella, luonnollisen poistuman ja eläköitymisten kautta sekä talous- ja henkilöstöhallinnon toimintojen osittaisella siirtämisellä palvelukeskukseen. Henkilöiden eläkkeelle jääminen ennakoidaan niin, että mahdollisimman monessa tilanteessa tehtäviä voidaan toimintaprosesseja kehittämällä suorittaa uudella tavalla tai osoittaa tehtävään henkilö viraston omasta henkilöstöstä. Ennakointiin kuuluu myös osaamisprofiilin muuttaminen ja kehittäminen uusia tilanteita vastaavaksi niin organisaatio kuin yksilötasolla. Myös muissa poistuma-tilanteissa tulee tehdä vastaava arvio ja pyrkiä korvaavan resurssin löytämiseen viraston sisältä. Toimintatapa luo sekä Opetushallitukselle organisaationa että myös sen yksittäisille virkamiehille korostuneen vaatimuksen uudistua ja kehittää oppimisvalmiuksiin. Näitä kulttuurisia muutoksia on toteutettu Kehitämme yhdessä -ohjelman puitteissa ja vastaavan suuntaista kehittämis- ja muutostyötä jatketaan.

Henkilötyövuosien sopeuttamisen lisäksi tuottavuutta haetaan menoja alentamalla, maksullista palvelutoiminnan tuottoa lisäämällä, fyysisen ja teknisen työympäristön, toimintaprosessien ja johdon raportoinnin sekä sisäisen laskennan kehittämisen kautta.

Fyysisen ja teknisen työympäristön kehittäminen tarkoittaa sopimuskaudella erityisesti uuden toimitilan suunnittelua ja sähköisen hallinnon kehittämistä. Uusien tilojen vuokrataso on nykyistä korkeampi, mikä edellyttää vuokratilojen neliömäärän supistamista ja toiminnan mukauttamista pienempiin tiloihin. Teknisen työympäristön kehittämisen keskeinen haaste on laitekannan uusiminen. Tavoitteena on tuottavuuden lisääminen ottamalla sähköinen asiakirjahallinto täysimääräisesti käyttöön vuoteen 2010 mennessä. Panostuksia tietohallinnon kehittämiseen lisätään ja toiminnan tehostamista tukevia tietojärjestelmiä otetaan käyttöön muun muassa talous- ja henkilöstöhallinnossa. Lisäksi kehitetään joustavaan ja verkostomaiseen työskentelytapaan soveltuvia teknisiä ratkaisuja.

Opetusministeriön hallinnonalalla talous- ja henkilöstöhallinnon tehtävien palvelukeskusmalliin siirrytään vaiheittain vuodesta 2009 alkaen. Tavoitteena on, että Opetushallitus siirtyy Valtiokonttorin palvelukeskuksen asiakkaaksi 1.1.2009 lukien.

3.3.2 Maksullinen palvelutoiminta

Opetushallituksen maksullinen palvelutoiminta palvelee Opetushallituksen strategisten painopisteiden toteutumista ja perustuu Opetushallituksen omaan asiantuntemukseen. Opetushallitus toteuttaa maksullisena palvelutoimintana koulutus-, konsultointi- ja arviointihankkeita, oppimateriaali- ja julkaisu tuotantoa sekä erilaisia julkisoikeudellisia ja muita suoritteita. Opetushallitus huolehtii siitä, että viranomaistoiminta ja maksullinen koulutus- ja konsultointipalvelut erotetaan läpinäkyvästi toisistaan. Viranomaistoiminnan voimavaroja ei käytetä maksullisen palvelutoiminnan tuottamiseen.

Tulossopimuskauden aikana tavoitteena on kehittää uusia, asiakkaiden tarpeisiin mahdollisimman hyvin vastaavia koulutus- konsultointi-, arviointi- ja julkaisu tuotteita.

3.4 HENKISTEN VOIMAVAROJEN HALLINTA JA KEHITTÄMINEN

Henkilöstöjohtamisen keskeinen haaste sopimuskaudella on hallita kokonaisuus, jonka reunaehtoina on tavoite vähentää viraston henkilöstömäärää tuottavuusohjelman mukaisesti ja toisaalta varmistaa ydintehtävien kannalta kriittisen osaamisen saatavuus ja henkilöstön jaksaminen ja hyvinvointi.

Opetushallituksen henkilöstöstrategia uudistetaan.

Henkilöstöhallinnon tietojärjestelmiä uusitaan henkilöjohtamista paremmin tukeviksi. Viraston kehityskeskusteluprosessia ja osaamisen johtamista kehitetään erityisillä toimenpiteillä. Henkilöstön työtyytyväisyyttä mitataan säännöllisesti.

Johtamista kehitetään omavastuisella oppimisprosessilla, jonka puitteissa on mahdollisuus suorittaa johtamisen erikoisammattitutkinto.

4 MÄÄRÄRAHAT

4.1 OPETUSHALLITUKSEN TOIMINTAMENOMÄÄRÄRAHAT

Opetushallituksen toimintamomentin määräraha on valtion vuoden 2007 talousarviossa 19.091.000 euroa ja vuoden 2008 talousarviossa 20 749 000 euroa. Määrärahojen puitteissa Opetushallitus vastaa lakisääteisten perustehtäviensä hoitamisesta tulossopimuksessa asetut painopisteet huomioon ottaen.

Opetusministeriöstä siirretään opetushallitukseen yksi insinöörin virka oppilaitosrakentamisen kehittämistehtäviin vuoden 2007 talousarvion mukaisesti.

Kotimaisten kielten tutkimuskeskukselta siirretään opetushallitukseen yksi henkilötyövuosi ja opetushallituksen toimintamomentille 65.000 euroa vuoden 2008 talousarvioesityksessä. Siirto johtuu kääntäjien tutkintolautakunnan siirtymisestä Opetushallitukselle.

Opetushallituksen vuoden 2008 taloustilanteen tasapainottamiseksi ja sopeuttamiseksi

- Momentin 4.07.29.01.23.2.1 määrärahojen käyttötarkoitusta muutetaan. Määrärahasta 600 000 kohdennetaan sähköisen asioinnin uudistamiseen, julkaisujärjestelmän uudistamiseen ja tietojärjestelmä uudistusten vaatimaan ohjelmistokoulutukseen.
- Opetusministeriö ottaa kevään 2008 lisätalousarvioesityksen valmistelussa huomioon seuraavat määrärahatarpeet

- Hakaniemen toimitilojen koneet ja kalusteet (OPH:n arvio 1,8 milj. euroa)
- Sähköiseen hakuun liittyvien tehtävien siirto lääninhallituksista 4 htv (siirto valtiovarainministeriön toimialan momentilta 28.01.10 OPH:n arvio 220 000 euroa)
- PAKE palvelukeskusprojektin asiakkuusprojekti (OPH:n arvio 0,2 milj. euroa)
- Tutkintojen tunnustamiseen liittyvät lisätehtävät (OPH:n arvio 90 000 euroa) ja 1 htv
- OPH:n toimintamenoihin siirrettyjen ERS hallintotoimintojen palkkame-
not (OPH:n arvio 140 000 euroa) ja 2 htv
- Opetushallitus tekee 15.3.2008 mennessä suunnitelman vuoden 2008 määrärahojen vajauksen edellyttämistä sopeuttamistoimista. Opetusministeriö ja Opetushallitus sopivat tämän jälkeen sopeuttamisen edellyttämistä toimenpiteistä ja sen mahdollisista vaikutuksista tulossopimuksessa sovittuun.

4.2 MUU RAHOITUS

Opetusministeriö varautuu osoittamaan määrärahoja Opetushallitukselle vuoden 2008 valtion talousarvion määrärahoista liitteessä 2 (14.2.2008) esitetyn mukaisesti.

Opetushallitus tekee määrärahojen myöntämistä seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä opetusministeriölle selvityksen määrärahojen käytöstä ja ehdotuksen siirtyvien määrärahojen mahdollisesta uudelleen kohdentamisesta.

5 RAPORTOINTI

Opetushallitus raportoi tavoitteiden toteutumisesta ja määrärahojen käytöstä puolivuosisraportissaan elokuun 31. päivään mennessä sekä toimintakertomuksessaan maaliskuun 15. päivään mennessä.

Opetusministeriö antaa tilinpäätöskannanoton Opetushallituksen toiminnasta kesäkuun 15. päivään mennessä.

Helsingissä 25. helmikuuta 2008

Sakari Karjalainen
ylivohtaja

Timo Lankinen
pääjohtaja